

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба таҳқиқи диссертатсионии Эрачи Шерали дар мавзуи «Синтез ва таҳқиқи хосиятҳои гидрогелҳои кислотаи акрилат ва акриламид бо баъзе металлҳои интиқоли», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои химия аз рӯйи ихтисоси 1.4.-Химия (1.4.7 – Химияи пайвастаҳои фаромолекулӣ) пешниҳод шудааст

Мубраммии мавзуи таҳқиқи диссертатсионии Эрачи Шерали ин ба равандҳои оксидшавӣ катализаторҳои полимери зудварамкунанда ва истифодаи гидрогелҳои акриламидӣ ба инкишоф, ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ ва баланд шудани сифати маҳсулот, таъсири обҷаббандагии гидрогели зудварамкунанда гузошта шудааст.

Дар чараёни омода намудани диссертатсия Эрачи Шерали унвонҷӯи лоиҳаи илмии «Синтез ва таҳқиқи варамкунии гидрогелҳо дар асоси пайвастаҳои координатсионии оҳан, руҳ ва мис, ҷабҳаҳои истифодабарии онҳо дар хоҷагии халқ ва тиб» (рақами бақайдгирии давлатиаш № 0120ТJ1061) назди озмоишгоҳи илмӣ-таҳқиқотии «Химия ва технологияи растаниҳои доругӣ»-и Институти илмию таҳқиқотии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба шумор мерафт.

Эрачи Шерали соли 2010 ба факултаи химияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба ихтисоси 31050102 - Химияи умумӣ дохил шуда, онро соли 2015 аз рӯйи ихтисоси химияи умумӣ, таҳассуси муаллими химия хатм намуд. Фаъолияти кориашро аз соли 2015 баъди хатми Донишгоҳ бо тариқи роҳати Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ба МТМУ - и №15 - и н. Шамсиддин Шоҳин ба ҳайси муаллими фанни химия фиристода шуда, то соли 2019 дар муассисаи мазкур фаъолият намудааст. Соли 2020 дар литсейи касбии политехники ш. Душанбе ба ҳайси омӯзгори фанни химия кор кардааст. Аз соли 2021 то 2025 ба ҳайси ходими илмӣ ва унвонҷӯи Институти илмию таҳқиқотии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон фаъолият намудааст. Солҳои 2022-2023 муҳандиси кафедраи химияи таҳлили қору фаъолият кардааст.

Ҳамзамон аз 01.09.2023 то ҳол муовини декан оид ба тарбияи факултети тиббии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва ассистенти кафедраи химияи таҳлилии факултети Химия қору фаъолият карда истодааст.

Кори диссертатсионӣ аз муққадима ва 3 боб, хулоса ва феҳристи адабиёти истифодашуда, ки 134 номгуйро дар бар мегирад, аз он ҷумла 114 номгуйи бо забони русӣ ва тоҷикӣ 20-хориҷӣ ва 13- номгуйи қорҳои илмии довталаб иборат аст.

Дар муқаддима мубрами мавзуи таҳқиқи диссертатсионӣ асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши масъалаи илмӣ арзёби гардида, объект ва мавзуи таҳқиқ, ҳадаф ва вазифаҳои он, асосҳои назариявӣ ва методологӣ, навгониҳои илмӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ муайян карда шудаанд.

Дар боби аввали кори диссертатсионӣ ба ҷустуҷӯи адабиёти илмӣ оид ба синтез ва хосиятҳои гидрогелҳо, пайвастаҳои координатсионии металлҳои гуногун бо кислотаҳои органикӣ, хосиятҳои гидрогелҳои полимерӣ, синтези полимерҳои акриламидӣ ва аҳамияти гидрогелҳои полимерӣ ва истифодаи онҳо, таваҷҷуҳ дода шуда, маълумот гирд оварда шудааст.

Дар боби дуюм «Қисми эксперименталӣ (таҷрибавӣ). буда дар шароити озмоишгоҳ ҳосил кардани полимерҳои зудварамкунанда бо ионии металлҳои гуногун, хосиятҳои физикӣ ва химиявӣ акриламид ва кислотаи акрилат, синтези пайвастаҳои координатсионии гетеровалентӣ ва гетероядрӣ бо лигандҳои фаъоли биологӣ, усули ҳосилкунии гидрогелҳои дорои ионҳои Fe (II, III) дар қиматҳои доимии pH, дар маҳлулҳои обӣ, усули ҳосилкунии катлизаторҳои металлокомплексӣ дар асоси акриламид бо роҳи иловакунии иони металл дар зинаи синтез ва муайян кардани иони металлҳо дар таркиби полимери зудварамкунанда мавриди омӯзиш қарор гирифта шуданд.

Дар боби сеюм маълумот оид ба гидрогелҳои металлдор ва таҳқиқи хосиятҳои физикӣ-химиявӣ онҳо, махсусиятҳои синтези полимерҳои зудварамкунанда аз кислотаи акрилат ва акриламид, хусусиятҳои синтези пайвастаҳои координатсионии оҳан, мис ва руҳ бо кислотаи акрилат ва акриламид, спектрҳои ИС-и полимери зудварамкунанда бо ионҳои оҳан, руҳ, мис, пайвастаҳои координатсионии оҳан (II, III) бо акриламид, гидрогелҳои бисёрфункционалӣ дар асоси пайвастаи координатсионии мис (II) бо акриламид ва кислотаи акрилат, пайвастаҳои координатсионии кобальт (II) бо акриламид, фаъолияти каталитикии комплексҳои металлоферментӣ бо гидрогели акриламидӣ, ки дар раванди оксидкунӣ бо сульфати натрий ҳосил карда шудаанд, фаъолнокии каталитикии комплексҳои полимерии гетероионии металлҳои интиқоли дар ҷараёни оксидшавии марҳилаи моеъи кислотаи аскорбин бо оксигени молекулавӣ, омӯзиши хосиятҳои физикию химиявӣ гидрогелҳои акриламидӣ ва методикаи гузаронидани озмоишҳои вегетатсионӣ, саҳроии гидрогелҳо дар зироатҳои гуногуни кишоварзӣ ба риштаи таҳқиқ кашида шудааст.

Ҳамин тариқ усулҳои таҳияшудаи синтез имкон медиҳанд, ки барои равандҳои оксидшавӣ катализаторҳои полимери зудварамкунанда ва хеле фаъол ба даст оварда шаванд. Таъсири мусбӣ гидрогелҳои акриламидӣ ба инкишоф, ҳосилнокии зироатҳои кишоварзӣ ва баланд

шудани сифати маҳсулот нишон дода шудааст. Истифодаи гидрогелҳои зудварамкунанда, ҳосилнокии маҳсулотро зиёд карда, таъсири обҷаббандагии гидрогели зудварамкунанда имкон медиҳад, ки об ва нуриҳои минералиро хеле сарфа карда шаванд.

Нуктаҳои илмӣ ва натиҷаҳои диссертатсия илман асоснок буда, бо далелҳои муътамади назариявӣ-методӣ ва таҳлилӣ мустаҳкам карда шудаанд. Муҳтавои ассосии диссертатсия дар мақолаҳои илмӣ нашргардида ва баромадҳои муаллиф дар конференсияҳои сатҳи гуногун инъикос ёфтаанд.

Хулоса диссертатсияи Эраҷи Шерали дар мавзӯи «Синтез ва таҳқиқи хосиятҳои гидрогелҳои кислотаи акрилат ва акриламид бо баъзе металлҳои интиқоли» ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267) ва Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдорӣ диссертатсия ва автореферати диссертатсия (қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 31 март соли 2021, №3) ҷавобгӯ буда, ҷиҳати сазовор гардидан ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои химия аз рӯи ихтисоси 1.4.-Химия (1.4.7 – Химияи пайвастаҳои фаромолекулӣ) барои Ҷимоя пешниҳод карда мешавад.

Роҳбари илмӣ:

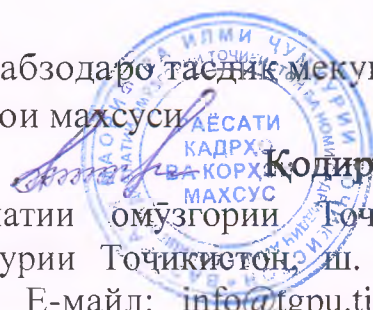
доктори илмҳои химия, профессор,
муовини ректор оид ба корҳои илмӣ
ДДОТ ба номи С. Айнӣ
«02» апрели с. 2026

Раҷабзода С.И.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
шаҳри Душанбе, ноҳияи Шохмансур,
4 гузаргоҳ, х.5, ҳуҷ. 3.
Телефон: (+992)904600460
E-mail: ikromovich80@mail.ru.

Имзои профессор С.И. Раҷабзодаро таъдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
ДДОТ ба номи С. Айнӣ

Қодирзода С.

Суроға: Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи
Садриддин Айнӣ, 734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони
Рудақӣ 121. Тел: (37)224-13-83; E-майл: info@tgpu.tj; Сомонаи расмӣ:
www.tgpu.tj

«02» апрели соли 2026